Dnro TRAFICOM/216779/03.03.01/2022
1.6.2022

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite
HE 58/2022 vp

Hallituksen esitys postilain muuttamiseksi

Yleistä

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pitää erittäin tärkeänä, että postilakia uudistetaan vastaamaan nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöä. Postipalveluiden käyttö, käyttäjien käyttötarpeet ja sähköiset palvelut kehittyvät ja muuttuvat nopeasti. Tästä syystä sääntelyn tarvetta on tärkeää arvioida jatkuvasti, jotta voidaan turvata postiyritysten tehokas toiminta ja peruspostipalveluiden saatavuus myös jatkossa.

Siirtyminen kolmipäiväiseen jakeluun

Hallituksen esityksen keskeinen ehdotus on yleispalvelukirjeiden viisipäiväisestä jakelu- ja keräilyvelvoitteesta luopuminen ja siirtyminen kolmipäiväiseen jakeluun. Traficom kannattaa ehdotusta tältä osin. Yleispalvelukirjeitä jaetaan kotitalouksiin keskimäärin kerran kolmessa viikossa. Myös yleispalveluvelvoitteen ulkopuolelle jäävien yrityskirjeiden volyymin lasku jatkuu kiihtyvänä. Kirjevolyymin voimakas lasku on jo johtanut siihen, että viisipäiväisen jakeluverkon ylläpito muodostuu kalliiksi ja tehottomaksi. Kirjemarkkinoiden kehitys huomioiden viisipäiväisestä jakeluvelvoitteesta luopuminen on perusteltua.

Sanomalehtijakelun tukeminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sanomalehtijakelun tukemista alueilla, joilla ei ole kaupallisin ehdoin toteutettua sanomalehtien varhaisjakelua. Traficom kannattaa ehdotettua sääntelyä ja katsoo, että ehdotettu sanomalehtien jakelutuki on tärkeä ja perusteltu tiedonvälityksen turvaamiseksi murroskaudella siirryttäessä digitaalisiin palveluihin.

Saaristoalueiden jakelua koskeva sääntely

Traficom pitää tärkeänä, että jakelun vähimmäistasosta säädetään postilaissa nykyistä tarkemmalla tasolla. Käytännön valvontatyö on osoittanut, että jakelun minimitasosta päättäminen saaristoalueilla on jäänyt pitkälti valvontaviranomaisen tulkintakäytännön varaan. Erityisen tulkinnanvaraista nykylaissa on se, millaisia saaristoalueita voidaan pitää postilain tarkoittamina vaikeakulkuisina alueina. Väljä sääntely on myös johtanut tulkintaerimielisyyksiin. Saariston jakeluun toteutettujen muutosten lainmukaisuus on parhaillaan arvioitavana korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Tarkemmat säännökset saariston jakelun minimitasosta lisäisivät avoimuutta ja oikeusvarmuutta.

Traficomin näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ehdotettu sääntely selkiyttäisi merkittävästi saaristoalueiden jakelua koskevaa sääntelyä.

Postilaatikoiden sijaintitietojen ja osoiterekisteritietojen luovutus

Jokaisen postiyrityksen velvollisuutena on jakaa kirjelähetykset kirjelaatikoihin, joiden paikan Posti Oy yleispalvelun tarjoajana päättää yksioikeudella.

Postilaatikoiden paikkatieto on osa postinjakelun perusinfrastruktuuria ja tiedon puuttuminen voi muodostua merkittäväksi alalle pääsyn esteeksi. Ajantasainen ja oikea tieto postilaatikoiden sijainnista varmistaa osaltaan myös virheettömän ja viivytyksettömän postinjakelun. Siksi on tärkeää, että perustieto postilaatikoiden sijainnista on saatavilla kaikille kirjejakelua harjoittaville postiyrityksille.

Samalla on kuitenkin tärkeää varmistaa, että kansallisen turvallisuuden, tietosuojan tai maanpuolustuksen varmistamiseksi paikkatiedon luovuttaminen voidaan tarvittaessa myös estää. Nyt voimassa oleva laki ei sisällä säännöksiä, joilla postilaatikoiden paikkatietojen tai osoiterekisteritietojen luovuttamisesta toiselle postiyritykselle on mahdollisuus kieltäytyä.

Traficom kannattaa ehdotettuja muutoksia postilaatikoiden sijaintitietojen ja osoiterekisteritietojen luovutusta koskeviin säännöksiin.

Kilpailutusvelvollisuudesta luopuminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että yleispalvelukirjeiden jakelun kilpailuttamisesta sanomalehtien varhaisjakeluverkkojen ulkopuolisilla alueilla luovutaan.

Traficom kannattaa ehdotusta. Kilpailutuksesta saadut kokemukset ovat osoittaneet, ettei sääntelylle asetettuihin tavoitteisiin ole päästy. Haja-asutusalueille ei ole syntynyt uutta jakeluliiketoimintaa, eikä kilpailutuksella ole ollut merkitystä jakelukustannusten kehittymiseen.

Traficomin näkemyksen mukaan keskeinen syy tähän on yleispalvelukirjeiden pieni ja laskeva volyymi sekä volyymin merkittävä alueellinen ja kausiluonteinen vaihtelu. Kilpailutuksen piirissä on vain harvaan asuttuja alueita, joilla kotitalouksia on vähän ja etäisyydet ovat pitkiä. Kilpailutuksen piiriin kuuluu yli 80 % Suomen maantieteellisestä alueesta, kun taas lähes 80 % väestöstä on kilpailutuksen ulkopuolelle jäävän varhaisjakeluverkon piirissä. Näillä edellytyksillä kirjeiden jakelua on erittäin haastavaa saada kannattavaksi tai alittaa Postin kustannustasoa. Traficom ei siten näe, että kilpailutuksesta olisi saatavissa hyötyä myöskään kilpailutuksen järjestämistä tai ehtoja koskevan lainsäädännön muutoksilla.

Yleispalvelun hinnoittelu

Traficom kannattaa hallituksen esityksen ehdotusta yleispalvelun hinnoittelua koskevan säännöksen selkiyttämiseksi. Nyt voimassa olevan säännöksen perustelut ovat osin sisällöllisesti ristiriitaisia, mikä on johtanut epävarmaan oikeustilaan. Ehdotettu säännös ja sen perustelut selkiyttäisivät tältä osin oikeustilaa. Ehdotettu säännös vastaa Traficomin nykyistä tulkintakäytäntöä eikä siten muuta nykytilaa.

Jenni Eskola
Ylijohtaja

Eskola Jenni
91192961D

Digitally signed by Eskola Jenni 91192961D
Date: 2022.06.01 12:32:43 +03'00'

Österberg Mari 91192699Y 2022.05.31 17:15:58 +03'00'

Mari Österberg
Päällikkö